KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 8 päivänä heinäkuuta 1999,

valtiontuesta, jonka Saksa on myöntänyt Gröditzer Stahlwerke GmbH:lle ja tämän tytäryhtiölle Walzwerk Burg GmbH:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 2264)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(1999/720/EY, EHTY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 4 artiklan c alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen pöytäkirjan 14,

ottaa huomioon 27 päivänä marraskuuta 1991 tehdyn komission päätöksen N:o 3855/91/EHTY [1] ja yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyn komission päätöksen N:o 2496/96/EHTY [2],

on edellä mainittujen määräysten mukaisesti kehottanut muita asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. **Menettely**

1) Saksa on ilmoittanut komissiolle 6 päivänä kesäkuuta 1997 päivätyllä kirjeellä EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti rahoitustoimenpiteiden myöntämisestä Gröditzer Stahlwerke GmbH:lle (jäljempänä 'GS') ja tämän tytäryhtiölle Walzwerk Burg GmbH:lle (jäljempänä 'WWB') ennen kyseisten yritysten yksityistämistä ja niiden yksityistämisen aikana.

2) Komissio on ilmoittanut Saksalle 5 päivänä elokuuta 1997 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa näiden tukien osalta päätöksen N:o 2496/96/EHTY 6 artiklan 5 kohdan mukainen menettely. Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* [3]. Komissio on kehottanut muita asianomaisia esittämään huomautuksensa näistä toimenpiteistä.

3) Saksa on toimittanut komissiolle lisätietoja ja asiakirjoja 23 päivänä syyskuuta ja 13 päivänä marraskuuta 1997, 24 päivänä heinäkuuta, 14 päivänä elokuuta ja 14 päivänä lokakuuta 1998 sekä 7 ja 20 päivänä tammikuuta, 1 päivänä helmikuuta ja 29 päivänä maaliskuuta 1999 päivätyillä kirjeillä. Komission ja Saksan edustajat ovat tavanneet tammikuussa 1998 ja 1 päivänä joulukuuta 1998, 11 päivänä maaliskuuta sekä 23 ja 29 päivänä huhtikuuta 1999.

4) Komission muilta asianomaisilta saamat huomautukset on toimitettu Saksalle, joka on antanut niistä lausuntonsa 27 päivänä huhtikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä.

2. **Yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä**

2.1 ***Ilmoittaminen***

5) Saksa ilmoitti 6 päivänä kesäkuuta 1997, että GS oli saanut ajanjaksona 1992—1996 interventiovaroja kaikkiaan 263,7 miljoonaa Saksan markkaa. Tämä määrä koostui seuraavista eristä: 207,3 miljoonaa Saksan markkaa GS:n kulloistenkin valtiollisten osakkaiden myöntäminä osakaslainoina, 53,4 miljoonaa Saksan markkaa Treuhandanstalt ja Bundesanstalt für Vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (jaljempänä 'BvS') -laitosten takaamina pankkiluottoina ja 3 miljoonaa Saksan markkan suorana avustuksena. Lisäksi GS:lle maksettiin erikseen 8,4 miljoonaa Saksan markkaa, joka kuului Saksan aluetukiohjelmaan Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur. Saksa ilmoitti samanaikaisesti komissiolle, että valtiollinen osakkeenomistaja Beteiligungs-Management-Gesellschaft mbH (jäljempänä 'BMGB') oli 1 päivänä tammikuuta 1997 myynyt GS:n ja sen sataprosenttisen tytäryhtiön WWB:n Georgsmarien-

[1] EYVL L 362, 31.12.1991, s. 57.
[2] EYVL L 338, 28.12.1996, s. 42.
[3] EYVL C 395, 31.12.1997, s. 5.

hütte (jäljempänä 'GMH') -nimiselle yritykselle. Ilmoituksessa annettujen tietojen mukaan GS:n ja WWB:n myynnistä aiheutui BMGB:lle yhteensä 393 miljoonan Saksan markan kustannukset, jotka johtuivat lähinnä luopumisesta osakaslainojen takaisinmaksusta ja pankkiluotoista vapauttamisesta. Saksa vahvisti, että GMH oli antanut parhaan tarjouksen, kun otetaan huomioon sen työpaikkojen säilyttämistä, investointeja ja teknologian siirtoa koskevat sitoumukset.

2.2 ***Menettelyn aloittaminen***

6) Ilmoituksen saatuaan komissio päätti aloittaa päätöksen N:o 2496/96/EHTY (jäljempänä 'kuudennet terästukisäännöt') mukaisen menettelyn. Kirje Saksalle lähetettiin 5 päivänä elokuuta 1997 ja julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([4]).

7) Menettelyä aloittaessaan komissio katsoi, että 207,3 miljoonan Saksan markan osakaslainat olivat tukia, koska ne oli myönnetty korottomina eikä yritys ollut antanut vakuuksia, ja että lisäksi taatut 53,4 miljoonan Saksan markan pankkiluotot olivat tukia, koska takauspalkkio oli vain 0,5 prosenttia. Lisäksi todettiin, että 8,4 miljoonan Saksan markan aluetukien soveltuvuus yhteismarkkinoille oli tutkittava. Yksityistämisen osalta komissio ilmaisi epäilevänsä, ettei myynti negatiiviseen hintaan vastannut yksityisen pääomansijoittajan periaatetta. Käytettävissä olevien lukujen perusteella olisi GS:n asettaminen selvitystilaan tullut halvemmaksi. Käytettävissä olevien tietojen perusteella ei myöskään voitu päätellä, toteutettiinko yksityistämismenettely avoimesti ja ilman ehtoja. Lopuksi todettiin, että yksityistämissopimus sisälsi ilmeisesti BMGB:n antamia sitoumuksia investointitukien myöntämisestä GS:lle.

2.3 ***Ennen yksityistämistä siirretyt valtion varat yhteensä***

8) Ilmoituksen sekä Saksan menettelyn aikana toimittamien lisätietojen perusteella komissio toteaa, että GS on saanut ennen yksityistämistään seuraavat avustukset:

(milj. DEM)

	Osakaslainat	Taatut pankkiluotot	Suorat avustukset	Yhteensä
Investointitoimenpiteet	43,5	53,4	12,5	109,4
Sosiaaliset toimenpiteet	30,0	—	31,3	61,3
Yritystä koskevat toimenpiteet	133,8	—	—	133,8
	207,3	53,4	43,8	304,5

([4]) Katso alaviite 3.

Sarake 'Suorat avustukset' sisältää 3 miljoonan Saksan markan suuruisen ilmoitetun määrän ja 8,4 miljoonan Saksan markan suuruisen aluetuen lisäksi myös sosiaalisten toimenpiteiden rahoittamisen 28,3 miljoonalla Saksan markalla ja 4,1 miljoonan Saksan markan verohelpotukset, jotka Saksa ilmoitti menettelyn aikana.

9) Nämä määrät kuvataan lähemmin seuraavasti:

2.3.1 *Investointitoimenpiteet*

10) GS sai erään 110,2 miljoonan Saksan markan suuruisen investointiohjelmansa rahoitukseen yhteensä 109,4 miljoonaa Saksan markkaa valtion varoja. Komissiolle toimitetuista tätä investointiohjelmaa koskevista lähemmistä tiedoista käy ilmi, että vuosina 1992—1996 investointeja toteutettiin yrityksen koko toiminta huomioon ottaen jokaisena vuotena. Kokonaismäärä 109,4 miljoonaa Saksan markkaa koostuu seuraavista osista:

a) 43,5 miljoonaa Saksan markkaa osakaslainoina. Nämä lainat olivat korottomia, eikä takaisinmaksuaikataulua laadittu.

b) 53,4 miljoonaa Saksan markkaa pankkiluottoina, joille Treuhandanstalt ja BvS myönsivät sataprosenttiset takaukset.

c) Suorat avustukset sisälsivät 8,4 miljoonaa Saksan markkaa aluetukia ja 4,1 miljoonaa Saksan markkaa voimassa olevan investointien tukemista koskevan lain (Investitionszulagengesetz) mukaisia verohelpotuksina myönnettyjä investointitukia.

Näiden osakaslainojen ja takauksien oikeusperustaksi Saksa ilmoitti yhdistämissopimuksen 25 artiklan ja Treuhand-järjestelmää koskevan lain 2—6 artiklan yleisen rakenteiden uudistamisvelvoitteen.

11) Näiden investointitukitoimenpiteisiin liittyvistä kustannuksista Saksa on ilmoittanut komissiolle, että teräksen tuotantoalaan tehtiin 13,3 miljoonan Saksan markan investoinnit ja 96,9 miljoonaa Saksan markkaa käytettiin EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomiin tuotantolaitoksiin. Eri investoinneista on yksityiskohtaiset tiedot menettelyn aloittamista koskevassa ilmoituksessa.

2.3.2 *Sosiaaliset toimenpiteet*

12) Sosiaalisiin toimenpiteisiin käytettiin yhteensä 61,3 miljoonaa Saksan markkaa. Määrä koostui seuraavista osista:

a) 26,1 miljoonan Saksan markan määrä irtisanomis- ja varhaiseläkejärjestelyihin liittyvän sosiaalisuunni-

telman ja työllistämispoolin kustannuksiin. Yrityksen pitäisi tavallisesti kattaa nämä kustannukset, mutta GS:n taloudellisten vaikeuksien vuoksi EREL Verwaltungs GmbH und Co Management KG (jäljempänä 'EREL') otti hoitaakseen niiden rahoituksen osakaslainojen avulla.

b) BMGB maksoi GS:lle 28,3 miljoonan Saksan markan avustuksen sosiaalisuunnitelmaan sisällytetyistä sosiaalisista lisätoimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi. Tämä merkitsi ennen kaikkea lyhennetyn työajan ja ylimääräiselle työvoimalle järjestettyjen koulutustoimenpiteiden rahoittamista. Saksan antamien tietojen mukaan valtiolliset eri osakkeenomistajat ovat kustantaneet tällaiset toimenpiteet kaikille vastuullaan olleille itäsaksalaisille yrityksille.

c) 6,9 miljoonaa Saksan markkaa työllisyyden edistämistä koskevan Saksan lain (Arbeitsförderungsgesetz, jäljempänä 'AFG') 249 pykälän mukaisten työllistämistoimenpiteiden rahoittamiseksi. Tämän lain perusteella laadittiin ohjelma (entisten) Treuhand-yritysten tarpeettomiksi käyneiden tai irtisanottujen työntekijöiden työllistämiseksi ympäristön tervehdyttämiseen liittyvässä toiminnassa. Oli tavallista, että valtion viranomaiset ja asianomaiset yritykset osallistuivat kyseisten toimenpiteiden rahoitukseen. GS:n oma osuus sisältyi 3 miljoonan Saksan markan määrään, koska yritys ei pystynyt vaikean taloudellisen tilanteensa vuoksi osuutta itse rahoittamaan.

2.3.3 *Yritystä koskevat toimenpiteet*

13) Yritystä koskevien toimenpiteiden rahoittamiseen käytettiin 133,8 miljoonan Saksan markan osakaslainoja. Ilmoituksessa oli yritystä koskevien toimenpiteiden rahoittamiseen käytetyksi tukimääräksi annettu 166,8 miljoonaa Saksan markkaa, mutta menettelyn aikana kävi ilmi, että 33 miljoonaa Saksan markkaa tästä määrästä käytettiin itse asiassa sosiaalisiin toimenpiteisiin (edellä 12 kohdan a ja c alakohdassa mainitut määrät).

14) Saksa esitti 14 päivänä elokuuta 1998 komissiolle KPMG:n laatiman kertomuksen ([5]) Siinä esitettiin 133,8 miljoonan Saksan markan jälkeenpäin tapahtunut erottelu GS:n yksittäisille tuotantoaloille esittämällä kunkin alan kassavarojen tarve (EBDIT, tulos ennen poistoja, korkoja ja veroja) vuosina 1991—1996. KPMG:n havainnot perustuivat GS:n sisäiseen kirjanpitojärjestelmään. Saksan hallitus oli KPMG:n tekemistä päätelmistä samaa mieltä..

15) KPMG jaotteli yritystä koskevat toimenpiteet seuraavasti:

a) 49 miljoonaa Saksan markkaa GS:n neljästä tuotantoalasta kolmella (takomo-, kehävalssaamo- ja valimotoiminnassa) kertyneiden yritystoiminnan tappioiden kattamiseen. Näiden tuotantoalojen tappiot olivat yhteensä 62 miljoonaa Saksan markkaa, mutta terästuotannosta saatu liikevoitto lievensi niitä osittain (13 miljoonalla Saksan markalla).

b) 18 miljoonaa Saksan markkaa yleiskulujen kattamiseen.

c) 40 miljoonaa Saksan markkaa sopimusvelvoitteiden täyttämiseen ja suorituksiin vaateista, jotka koostuvat lähinnä DDR:n ajoilta peräisin olevien investointiohjelmien keskeyttämispäätöksistä.

d) 17 miljoonaa Saksan markkaa saneeraustoimenpiteisiin maaston puhdistamiseksi ja raivaamiseksi.

e) 9 miljoonaa Saksan markkaa muihin kuluihin.

16) KPMG on jaotellut edellä 15 kohdan b-e alakohdassa mainituista määristä terästuotantoon yhteensä 3,6 miljoonaa Saksan markkaa. Muut määrät jaoteltiin muille kuin EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville aloille.

2.4 ***Yksityistämiseen liittyvät rahoitustoimenpiteet***

17) GS ja sen tytäryritys WWB myytiin GMH:lle 1 päivänä tammikuuta 1997. Ilmoituksessa annettujen tietojen mukaan olivat tähän yksityistämiseen liittyvät kokonaiskustannukset (negatiivinen kauppahinta) 393 miljoonaa Saksan markkaa. Näiden syynä olivat suurimmaksi osaksi osakaslainojen myöntäminen, kohdistettujen avustusten takaisinmaksusta luopuminen ja taattujen pankkiluottojen kuolettaminen (katso edellä 5 kohta).

18) Niihin kuului kuitenkin myös uusia rahamääriä, jotka (valtiollinen) myyjä BMBG antoi käytettäväksi:

a) 37,5 miljoonaa Saksan markkaa oman pääoman vahvistamiseksi. Ilmoituksessa annettujen tietojen mukaan nämä rahat oli tarkoitus käyttää kokonaismäärältään 43,5 miljoonan Saksan markan investointisuunnitelman rahoittamiseen vuosina 1997 ja 1998. Yksityistämissopimuksen mukaan nämä rahat oli kuitenkin tarkoitettu yrityksen toimintaan.

b) 20,8 miljoonaa Saksan markkaa (näistä 16,3 miljoonaa Saksan markkaa GS:lle ja 4,5 miljoonaa Saksan markkaa WWB:lle), jotka oli tarkoitus maksaa 'välirahoitustukina' palautettaviksi aluetukien vastaanottamisen jälkeen. Yksityistämisen ja 10 päivän tammikuuta 1999 välisenä aikana GS sai aluetukena 13 miljoonaa Saksan markkaa. Yksityistämissopimuksen mukaisesti GS:llä on edelleen oikeus vaatia saamatta jäänyttä 3,3 miljoonan Saksan markan osuutta (16,3 miljoonaa Saksan markkaa miinus 13 miljoonaa Saksan markkaa).

([5]) Stellungnahme zur Finanzmittelverwendung für die Jahre 1991 bis 1996 der Gröditzer Stahlwerke GmbH, Gröditz.

2.5 ***WWB***

19) WWB on itsenäinen yritys, jonka toiminta ei kuulu EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan. Valtiollinen osakkeenomistaja EREL myi sen GS:lle tämän yksityistämisen yhteydessä. Ennen yksityistämistä se ei ollut missään vaiheessa GS:n tytäryritys.

3. **Muiden asianomaisten huomautukset**

20) Kolme muuta samaan yritysryhmään kuuluvaa asianomaista osapuolta (Max Aicher GmbH & Co, Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH ja Lech Stahlwerke GmbH) ovat toimittaneet komissiolle huomautuksensa 30 päivänä tammikuuta 1998 ja 2 päivänä helmikuuta 1998. Niiden antamien tietojen mukaan GMH:lle myönnettiin negatiivisen myyntihinnan ansiosta (kassa)varoja, joiden avulla yritys kykeni parantamaan taloudellista tilannettaan ja jotka olivat antaneet sille mahdollisuuden rahoittaa hankintoja. GS:n myyntiin liittyvät ehdot ovat lisäksi aiheuttaneet kilpailun vääristymistä.

4. **Saksan huomautukset**

21) Saksa on antanut 23 päivänä syyskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä lausuntonsa menettelyn aloittamisesta ja toimittanut 3 kohdassa mainituilla asiakirjoilla lisätietoja. Nämä huomautukset on otettu huomioon.

22) Vastauksena muiden asianomaisten huomautuksiin Saksa esitti 7 päivänä toukokuuta 1998, että GS:n myynti ei ole vaikuttanut GMH:n kassatilanteeseen. GMH oli sitoutunut yksityistämissopimuksessa olemaan myymättä GMH:n omaisuutta. Se ei pystynyt tähän myöskään nykyisessä tilanteessa, koska osuuksien myynti riippuu GS:lle myönnettyjä tukia koskevan komission vielä keskeneräisen tutkimuksen tuloksesta. Hinnat määräytyvät puhtaasti liiketaloudellisin perustein, yhteistä taloushallintoa ei ole. GMH on asiasta Saksan kanssa samaa mieltä.

5. **Arviointi toimenpiteistä**

5.1 ***WWB:tä ja GS:ää koskeva sopimus***

5.1.1 *WWB*

23) Kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä on esitetty, WWB on itsenäinen yritys, jonka toimialaan ei sovelleta EHTY:n perustamissopimusta ja jonka sen valtiollinen osakkeenomistaja on myynyt yksityistämisen yhteydessä GS:lle. Ennen yksityistämistä se ei ollut GS:n tytäryhtiö. Yksityistämisen jälkeen se toimii GS:n teräksen tuotantoalan yksikkönä (Stahl Service Center).

24) Siksi WWB:tä on tutkittava EY:n perustamissopimuksen mukaisesti. Saksa on esittänyt, että WWB:n hyväksi maksetuista avustuksista ei ole tarvinnut tämän yrityksen koon vuoksi ilmoittaa komission hyväksymän tapauskohtaisen Treuhand-järjestelmän perusteella (viimeksi asiassa N 786/94, kirje (95) D/1062 tehdyn päätöksen mukaisesti) ([6]). Siksi komissio tutkii WWB:n asemaa vain yksityistämisen osalta ja sen osalta, missä laajuudessa WWB osallistui selvitystilan kokonaiskustannuksiin.

5.1.2 *GS*

Teräsalan yrityksiä koskevat EHTY:n määräykset/menettelyn aloittaminen

25) GS on yritys, joka tuottaa EHTY:n perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettuja terästuotteita (sula teräs ja harkot) ja kuuluu näin ollen EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklan soveltamisalaan. Lisäksi se on EHTY:n perustamissopimuksen 49 artiklassa määrätyn maksuvelvoitteen alainen.

26) Tässä yhteydessä on syytä muistaa Saksan uusissa osavaltioissa sijaitsevien EHTY:n perustamissopimuksen alaisten teräsalan yritysten asema, josta on tehty joukko päätöksiä. Lisäksi muistutetaan, että näihin yrityksiin sai vuoteen 1995 saakka soveltaa tiettyjä poikkeussääntöjä, jotka oli vahvistettu päätöksen N:o 3855/91/EHTY (jäljempänä 'viidennet terästukisäännöt') tiukoissa säännöissä: erityisesti niillä oli terästukisääntöjen mukaisesti mahdollisuus saada alueellisia investointitukia. Lisäksi neuvosto on EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklassa määrätyt yksimieliset puoltavat lausunnot antamalla hyväksynyt useiden erilaisten ja eri suuruisten tukitoimenpiteiden maksamisen EKO Stahl ja SEW Freital -nimisille yrityksille mahdollistaakseen niiden kannattavuuden palauttamisen. Tähän kuului tärkeänä osana niiden laajoihin pelastamis- ja rakenneuudistustoimenpiteisiin perustuva yksityistäminen.

GS:n tapauksessa tukitoimenpiteistä ei ole ilmoitettu komissiolle. Tämä on rikkonut asiaa koskevan Treuhand-järjestelmän ehtoja, joiden mukaan herkillä aloilla toimiville yrityksille myönnetyt tukitoimenpiteet oli ilmoitettava etukäteen. Ilmoitus annettiin vasta, kun yritys oli yksityistetty vuonna 1997 ja muun muassa osakaslainojen muodossa myönnetyt tuet oli maksettu. Koska GS on EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluva yritys, sille sai myöntää (1977) vain sellaisia tukia, jotka olivat tuolloin voimassa olevien terästuki-

([6]) Treuhand-järjestelmän mukaisesti ei muulla kuin aralla alalla toimivalle Treuhand-yritykselle maksettuja tukia ole tarvinnut ilmoittaa, jos kyseisen yrityksen palveluksessa on ollut vuosina 1992—1994 alle 1 500 työntekijää ja tukien kokonaismäärä on ollut alle 150 miljoonaa Saksan markkaa. Vuodesta 1995 nämä ehdot muutettiin 250 työntekijäksi ja 50 miljoonaksi Saksan markaksi. WWB:n henkilöstömäärä oli keskimäärin 125 ja WWB:lle myönnettyjen tukien kokonaismäärä vuosina 1992—1997 oli 56 miljoonaa Saksan markkaa.

sääntöjen mukaisia, toisin sanoen tutkimus- ja kehitystyöhön, ympäristönsuojeluun ja sulkemiseen tarkoitettuja tukia. Näin ollen EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla yrityksillä oli mahdollisuus saada hyväkseen muita tukia (esimerkiksi toimintatukia, alueellisia investointitukia) vain noudattamalla EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklassa määrättyä menettelyä.

27) Kuten komissio on menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään todennut, periaate EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla toimivalle yritykselle myönnettyjen tukien arvioinnista EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti pohjautuu täysin EHTY:n perustamissopimukseen itseensä ([7]). Tämä periaate on voimassa myös silloin, kun EHTY:n perustamissopimuksen määräysten alainen yritys tuottaa muitakin kuin EHTY:n perustamissopimuksessa tarkoitettuja tuotteita.

28) Komissio on kuitenkin tästä säännöstä poiketen hyväksynyt, että tiettyjen tukien myöntämistä EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalle yritykselle voidaan arvioida EY:n perustamissopimuksen asiaa koskevien määräysten nojalla. Tuettavien toimien on kuitenkin sisällyttävä EY:n perustamissopimuksen määräyksiin ja niiden on oltava täysin erillisiä EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista toimista.

29) Menettelyä aloittaessaan komissio katsoi, etteivät nämä edellytykset täyttyneet. Koska GS oli yksittäinen yritys ilman eriytettyä kirjanpitoa, komissio katsoi, että oli olemassa sivuvaikutusten riski ja ettei myönnettyjä valtiontukia lisäksi ollut mahdollista erotella sen mukaan, päätyivätkö ne EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan toiminnan vai sen ulkopuolisen toiminnan hyväksi.

Saksan vastaus

30) Menettelyn aloittamista koskevaan ilmoitukseen antamassaan vastauksessa Saksa ei ole kyseenalaistanut komission päätelmää, että GS on teräksen tuotantoalalla toimiva EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluva yritys. Sen sijaan Saksa piti mahdollisena erotella rahoitustoimenpiteet EHTY:n perustamissopimukseen kuuluvaan ja sen ulkopuoliseen toimintaan.

31) Vastauksessaan Saksa on ilmoittanut, että keskimäärin 6—7 prosenttia GS:n vuodessa tuottamista EHTY-terästuotteista myydään ulkopuolisille ostajille- ja tämä tilanne jatkuu yhä muuttumattomana. Loput 93—94 prosenttia GS käyttää itse esivalmisteina takomossaan, valimossaan ja kehävalssaamossaan. Näillä tuotantoaloilla teräs jalostetaan EHTY:n perustamissopimuksen ulkopuolisiksi tuotteiksi. Näin ollen kyseisiä laitoksia varten myönnetyt tuet vaikuttaisivat vain sellaisten tuotteiden kilpailuun, jotka kuuluvat EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan. Siksi näitä tukia olisi arvioitava EY:n perustamissopimuksen valtiontukia koskevien määräysten perusteella.

Investointitoimenpiteiden osalta Saksa väittää, että näin hankittu käyttöomaisuus voidaan liittää erityisiin tuotantolaitoksiin, joten EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti olisi arvioitava vain investointeja sellaisiin laitoksiin, joissa valmistetaan EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita (13,3 miljoonaa Saksan markkaa). Muita investointitukia olisi arvioitava EY:n perustamissopimuksen mukaisesti.

Sosiaalisuunnitelmaan ja yritystoimintaan liittyvien toimenpiteiden osalta Saksa viittaa 14 kohdassa mainittuun KPMG:n kertomukseen ja on samaa mieltä sen loppupäätelmien kanssa, jotka koskevat tukien jaottelua EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin ja niihin kuulumattomiin laitoksiin.

32) Siksi Saksa katsoo, että avustuksia toimintaan, joka ei liity suoraan EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien terästuotteiden valmistukseen, olisi arvioitava EY:n perustamissopimuksen valtiontukia koskevien määräysten perusteella. Saksa on ilmoittanut 29 päivänä maaliskuuta 1999 päivätyssä kirjeessään, että kaikkia GS:lle myönnettyjä tukia olisi tutkittava EY:n perustamissopimuksen valtiontukia koskevien määräysten mukaisesti.

Komission kanta

33) EHTY:n perustamissopimuksen valtiontukia koskevat määräykset sisältävät määräykset tuista, jotka vääristävät edunsaajayrityksen ja sen kilpailijoiden välistä kilpailua EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinoilla. EY-sopimuksen valtiontukia koskevia määräyksiä sovelletaan vastaavalla tavalla niihin tukiin, jotka vääristävät yritysten välistä kilpailua EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinoilla.

EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalle yritykselle myönnettyjä tukia arvioidaan tavallisesti EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti. Tietyissä tapauksissa voidaan kuitenkin EY:n perustamissopimuksen määräyksiä soveltaa tukiin, jotka on myönnetty muuhun kuin EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan yrityksessä, jossa tukea saava toiminta on EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvasta toiminnasta selvästi erillään.

Sen toteamiseksi, onko tukea saava toiminta yksiselitteisesti erillistä, on tehtävä ero erilaisten myönnettyjen tukimuotojen välillä.

Investointituet

34) Vaikka GS:n kirjanpitoa ei ole eriytetty eri toimintojen kesken, mikä vaikeuttaa liiketoiminnan eri osa-alueille myönnettyjen tukien erottelua koskevan ongelman ratkaisemista, on kuitenkin totta, että tuetut investoinnit koskevat tässä tapauksessa tiettyjen tuotantolaitosten toimintaan liittyvää käyttöomaisuutta.

EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat tuotantoalat ja muut tuotantoalat on erotettu GS:ssä fyy-

([7]) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa T-129/95, T-2/96 ja T-97/96, Neue Maxhütte vastaan komissio, 21.1.1999 antama tuomio, ei vielä julkaistu tuomioistuimen oikeustapauskokoelmassa.

sisesti toisistaan. Teräksen tuotantolaitoksessa valmistettu teräs kuljetetaan GS:n tehdasalueella sijaitseviin muihin laitoksiin (takomo, kehävalssaamo ja valimo). Näiden laitosten lopputuotteet ([8]) eroavat selvästi teräksen tuotantolaitoksen lopputuotteista ja ne myydään asianomaisen alan eri markkinoilla. Koska ne valmistetaan kukin omalla tuotantoalallaan, kyseisiä tuotantoprosesseja ei ole yhdistetty, ja ne ovat fyysisesti erillään. Siksi investointitukien erottelu selvästi kulloinkin EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan ja EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin toimintoihin on mahdollista.

Toimintatuet ja sosiaaliset toimenpiteet

35) Yrityksen toimintaa koskevien toimenpiteiden ja sosiaalisten toimenpiteiden osalta tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Näiden osalta ei myönnetyn lainan/luoton tai tuen ja rahoitettavan toiminnan välillä ole suoraa yhteyttä. EHTY:n perustamissopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen mukainen erillinen arviointi on mahdollista vain silloin, kun EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan ja muuhun toimintaan myönnetyt tuet voidaan erottaa toisistaan. GS:n tapauksessa ei ole olemassa erillisiä tilejä eikä erillisiä kirjanpitojärjestelmiä, jotka helpottaisivat tällaisen erottelun suorittamista. Näissä olosuhteissa on pääteltävä, että EHTY-yrityksen hyväksi myönnettyjä tukia, joiden osalta on olemassa todellinen toimintojen välisten sivuvaikutusten riski, on arvioitava EHTY:n perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.

36) Lisäksi GS:ssä on todellisuudessa esiintynyt EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toimintojen ja muiden toimintojen välisiä sivuvaikutuksia. Yksittäisten lainojen ja avustusten sekä niiden myöntämisvaiheessa niillä kulloinkin rahoitettaviksi tarkoitettujen toimintojen välille ei ole luotu yhteyttä. Jälkeenpäin laadittu KPMG:n kertomus poikkeaa 166,8 miljoonan Saksan markan tukien jaottelua yritystoimintaan liittyviin toimenpiteisiin ja sosiaalisiin toimenpiteisiin koskevan ilmoituksen tiedoista (ks. yksityiskohtainen selvitys 12 kohdan a ja c alakohdassa sekä 13—16 kohdassa):

	Ilmoitus	KPMG
Sosiaalituet	103	33
Tappioiden tasaus	40	49
Saneeraustoimenpiteet	17	17
Suoritukset vaateiden kattamiseksi	—	40
Rahoituskustannukset	—	18
Muut kustannukset	—	9
Ei tarkempia tietoja	6	—
Yhteensä	166	166

([8]) Tärkeimpiä tuotteita ovat kehävalssaamossa renkaat, laipat ja pyöränvanteet, valimossa koneenrakennukseen tarkoitetut valuosat ja takomossa tangot, taokset, putkitaokset ja kampiakselit.

37) Tämä osoittaa selvästi, että GS:lle on myönnetty yritystoimintaan liittyviä tukia ilman ehtoja tai mekanismia, joiden avulla ne olisi eroteltu käyttötarkoituksen mukaan EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan ja muuhun toimintaan. Jaottelu on jätetty täysin yrityksen harkintaan, eikä toistaiseksi ole esitetty johdonmukaisia perusteita, joita soveltaen ne olisi kohdistettu liiketoiminnan eri aloille.

38) GS:n terästuotannosta 93 prosenttia ei ole myyty markkinoilla, vaan ne jalostettiin yrityksen sisällä lopputuotteiksi. Yrityksen sisäisen hinnoittelun ja kirjanpidon lähtökohtana on ollut, että teräksen tuotantoala luovutti tuotteensa edelleen jalostusketjussa pidemmällä oleville tuotantoaloille, mistä vastineeksi sen suorat ja välilliset kustannukset korvattiin sille kokonaan ja siitä tosiasiasta välittämättä, että lopputuotteiden myynnistä aiheutui GS:lle suuret tappiot. Menettelyn aloittamisen yhteydessä esitetyistä luvuista voidaan päätellä, että GS ei ole vuoden 1990 jälkeen tuottanut voittoa — sen sijaan sen tappiot ajalta 1992—1996 olivat yli 317 miljoonaa Saksan markkaa. Jokaisena tämän ajanjakson vuotena liiketoiminnan kulut olivat liikevaihtoa huomattavasti korkeammat (keskimäärin 30 miljoonaa Saksan markkaa vuodessa).

39) Voitot ja tappiot jaotellaan näin ollen sisäisessä kirjanpitojärjestelmässä mielivaltaisin perustein ja jätetään huomiotta se seikka, että tuotantoprosessi on kokonaisuutena tappiollinen. KPMG:n kertomuksessa esitetään tosin GS:n eri toimintojen tulokset ajalta 1991—1996 sisäisen kirjanpitojärjestelmän mukaisina, mutta kertomuksesta käy myös ilmi, että 7 prosenttia GS:n tuotannosta (eli teräksen tuotantoala) on voitollista, mutta loput 93 prosenttia (takomo, kehävalssaamo ja valimo) tuottavat tappiota. Siksi GS:n liiketoimintaansa soveltama kustannuslaskelma ei vaikuta talouden kannalta loogiselta.

40) Näissä olosuhteissa takomo, valimo ja kehävalssaamo pystyivät jatkamaan toimintaansa vain niille myönnettyjen toimintatukien avulla. Silloin GS voi sijoittaa omat varansa etupäässä teräksen tuotantolaitokseen (EHTY-tuotantoalaan). Näin teräksen tuotantoala oli edunsaajana tuista, jotka oli myönnetty sitä jalostusketjussa pidemmällä oleville EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville toiminnoille.

41) Tähän mennessä esitetyistä tiedoista seuraa, että erottelusta EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toimintojen ja EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toimintojen välillä toimitetut todisteet eivät kirjanpidon kannalta riitä osoittamaan, että näihin toimintoihin myönnetyt toimintatuet olisi tutkittava kummankin perustamissopimuksen mukaisesti. Toisin kuin investointitukien osalta ei täydellistä erottelua yrityksen eri toimialojen välillä ole.

Päätelmä

42) Saksan myöntämiin toimintatukiin ja sosiaalitukiin sovelletaan EHTY:n perustamissopimuksen tukimääräyk-

siä. Teräksen tuotantoalalla on ylikapasiteettia, ja siinä on noudatettava ankaraa tulkintaa.

EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tuotannossa käytettävään GS:n käyttöomaisuuteen liittyvien investointien osalta sovelletaan 34 kohdassa esitetyin perustein EY:n perustamissopimuksen tukimääräyksiä.

EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tuotantoon käytettävään GS:n käyttöomaisuuteen liittyvien investointitukien osalta sovelletaan EHTY:n perustamissopimuksen tukimääräyksiä.

5.2 ***Arviointi ennen yksityistämistä toteutetuista taloudellisista toimenpiteistä — yleistä***

43) Ilmoituksessa annettujen tietojen mukaan investointitukia myönnettiin taattuina pankkiluottoina 53,4 miljoonaa Saksan markkaa, osakaslainoina 43,5 miljoonaa Saksan markkaa ja yhteisjärjestelmään kuuluvina aluetukina 8,4 miljoonaa Saksan markkaa, jotka maksettiin vuonna 1994. Saksa ilmoitti komissiolle 14 päivänä lokakuuta 1998, että investointiavustusta oli vuosina 1992—1995 myönnetty 4,1 miljoonaa Saksan markkaa vuoteen 1994 mennessä tehtyjen investointien kattamiseksi.

44) GS on vaikeuksissa oleva yritys, koska se on perustamisestaan alkaen tuottanut merkittävää tappiota. Valtion eri laitokset ovat myöntäneet sille korottomia luottoja ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. On todennäköistä, ettei yksityinen sijoittaja olisi koskaan myöntänyt GS:lle kyseisen kaltaisia luottoja. Siksi osakaslainat ovat kokonaan tukia.

45) Komission jäsenvaltioille antaman tiedonannon ([9]) mukaisesti ovat vaikeuksissa oleville yrityksille myönnetyt valtion takaukset tukia koko taatun lainan määräisinä. Saksa on ilmoittanut menettelyn aikana komissiolle, että takausprovisiot olivat 0,25 prosenttia, eikä riskin suuruutta arvioitu. Komissio katsoo, että 0,25 prosentin provisio on GS:n taloudelliset vaikeudet huomioon ottaen erittäin alhainen. Taatut lainat ovat näin ollen koko määrältään tukia.

46) Kuten 34 kappaleessa on todettu, investointitukia on arvioitava kahden eri perustamissopimuksen perusteella. EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia investointitukia on arvioitava EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan sekä niiden myöntämisajankohtana voimassa olleiden terästukisääntöjen mukaisesti. EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan liittyviä investointitukia on arvioitava EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan määräysten sekä tukien myöntämisajankohtana voimassa olleiden investointitukia koskevien säännösten mukaisesti.

5.2.1 *Arviointi teräksen tuotantoalalle (EHTY) myönnetyistä investointituista*

47) EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan mukaisesti pidetään valtioiden muodossa tai toisessa myöntämiä avustuksia tai tukia yhteismarkkinoille soveltumattomina ja ne ovat sen vuoksi kiellettyjä. Poikkeustapaukset vahvistetaan voimassa olevissa terästukisäännöissä.

48) Saksa on ilmoittanut, että teräksen tuotantoalalla tehdyt 0,5 miljoonan Saksan markan investoinnit rahoitettiin investointiavustuksilla. Investointituen loppumäärä oli osakaslainoina ja taattuina pankkiluottoina. Yhteisjärjestelmään kuuluvia aluetukia ei käytetty teräksen tuotantoalan investointien kattamiseen.

49) Investointituista osa myönnettiin viidensien terästukisääntöjen voimassaoloaikana. Niiden 5 artiklan mukaan voidaan yleisiin aluetukiohjelmiin sisältyvät terästeollisuusyrityksille myönnetyt investointituet katsoa yhteismarkkinoille soveltuviksi, jos tuensaajayritys sijaitsee entisen DDR:n alueella ja jos tuet on ilmoitettu viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1994 ja hyväksytty sekä maksettu viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1994 (vuoden 1990 investointiavustuslain (Investitionszulagengesetz) mukainen määräaika oli 31 päivä joulukuuta 1995).

50) Ilmoitettujen tukien osalta oli ilmoitus annettu vasta 6 päivänä kesäkuuta 1997. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa T-129/96, Preussag Stahl vastaan komissio, 31 päivänä maaliskuuta 1998 antamassaan tuomiossa ([10]) vahvistanut, että viidensien terästukisääntöjen ilmoituksia ja hyväksymisiä koskevat määräajat sitovat komissiota. Näin ollen komissio ei voi ottaa huomioon mitään näistä tuista, koska ne on ilmoitettu myöhemmin kuin 30 päivänä kesäkuuta 1994 eikä niitä ole voitu arvioida 31 päivään joulukuuta 1994 mennessä. Siksi kysymyksellä siitä, olisivatko tuen edellytykset olleet aineellisoikeudellisesti sallittuja, ei ole merkitystä.

51) Määrältään 13,3 miljoonan Saksan markan investointituet, jotka on eroteltu kuuluviksi teräksen tuotantoalan tukiin, ovat näin ollen EHTY:n perustamissopimuksen ja viidensien terästukisääntöjen vastaisia.

5.2.2 *Arviointi EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomiin tuotantoaloihin tehdyistä investoinneista*

52) EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomiin tuotantoaloihin tehtyjen investointien määrä oli 96,9 miljoonaa Saksan markkaa ja niihin myönnettiin tukia yhteensä 96,1 miljoonaa Saksan markkaa. Tästä 8,4 miljoonaa Saksan markkaa oli aluetukia, 3,6 miljoonaa Saksan markkaa investointiavus-

([9]) EYVL C 307, 13.11.1993, s. 3.

([10]) Kok. 1998, s. II-629.

tuksia ja loput osakaslainoja sekä taattuja pankkiluottoja. Nämä lainat ja luotot oli myönnetty yhdistämissopimuksen ja Treuhand-järjestelmää koskevan lain (Treuhandgesetz) yleisten määräysten perusteella.

53) Saksa on ilmoittanut komissiolle 14 päivänä lokakuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, että yhteisjärjestelmää ei kyseisenä ajankohtana sovellettu Treuhand-yrityksiin. Siksi Treuhandanstalt, EREL ja BvS toimivat näitä lainoja ja luottoja myöntäessään ja taatessaan käytännössä aluetukea myöntävinä osapuolina, ja lainat/luotot olivat alueellisten investointitukien asemesta myönnettyjä tukia.

54) Komissio muistuttaa, että yhteisjärjestelmään kuuluvien alueellisten investointitukien muiden alueellisten tukijärjestelmien kanssa kasautunut enimmäisbruttointensiteetti oli kyseisenä ajankohtana 35 prosenttia.

55) Saksa sen sijaan väittää, että myönnettyjen investointitukien määrä voi olla suurempi kulloinkin sovellettavan Treuhand-järjestelmän mukaisesti ([11]).

56) Tämä väite ei ole pitävä. GS on terästeollisuusyritys, ja investointituet ovat viidensien terästukisääntöjen mukaisesti sallittuja vain yleisen periaatteellisen kiellon poikkeuksena, jota sovelletaan rajallisen ajan ja intensiteetiltään enintään 35 prosentin määräisenä. Tämä on vahvistettu EKO Stahl -yritykseen liittyen ([12]) ja vahvistettu uudelleen viidensien terästukisääntöjen soveltamista koskevassa komission kertomuksessa vuodelta 1994 ([13]).

Lisäksi GS on kulloinkin voimassa olevan Treuhand-järjestelmän määritelmän mukaisesti aralla alalla toimiva yritys. Aran alan käsite ei käsitä vain EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa terästuotantoa, vaan myös EHTY-teräksen esiasteet kuten takomo- ja valimotoiminnan, kuten tiettyjä EHTY:n ulkopuolisia terästeollisuuden aloja koskevissa puitteissa ([14]) on esitetty. GS toimii molemmilla tuotantoaloilla ja näin ollen kiistatta herkällä alalla.

57) Treuhand-järjestelmän mukaisesti oli kaikki herkillä aloilla toimiville yrityksille myönnetyt tuet ilmoitettava kaikissa tapauksissa. Peräkkäisissä Treuhand-järjestelmissä säädettyjä erityisiä poikkeussääntöjä ei voitu soveltaa, ja siksi komission oli juuri Treuhand-järjestelmiin sisältyvien yksiselitteisten määräysten mukaisesti arvioitava näitä tukia noudattaen voimassa olevia määräyksiä, esimerkiksi vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevia suuntaviivoja ([15]) ja alueellisia valtiontukia koskevia suuntaviivoja ([16]).

58) Kuten edellä on todettu, mahdollisuudet saada hyväksyntä EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalle alalle myönnetyille tuille ovat rajalliset. Koska GS on EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluva yritys, kyseisen perustamissopimuksen määräyksissä ei ole oikeusperustaa sen pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävän valtiontuen hyväksymiselle. EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien muiden yritysten osalta, joiden rakenneuudistukseen myönnetyt tuet on hyväksytty EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisilla päätöksillä, tärkeimpänä tavoitteena oli kannattavuuden palauttaminen yksityistämisprosessin yhteydessä. GS:n tapauksessa ei missään vaiheessa esitetty rakenneuudistussuunnitelmaa, jolla olisi pyritty kannattavuuden palauttamiseen.

59) Lisäksi Saksa katsoo itse, että investointituet myönnettiin (korvaavina) aluetukina.

60) Tästä syystä komissio pitää tukien myöntämisajankohtana voimassa olleita kansallisten aluetukien myöntämistä koskevia suuntaviivoja ainoana sovellettavissa olevana oikeusperustana investointitukien arvioimiselle. EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan GS:n toiminnan osalta muistutetaan, että sitä harjoitetaan aralla toimialalla ja että myös tiettyjä EHTY:n ulkopuolisia terästeollisuuden aloja koskevien puitteiden mukaisesti aluetukiin sovelletaan enimmäismääriä.

61) Siksi komissio katsoo, että alueellisten investointitukien enintään 35 prosentin kakonaismäärää ei voi eikä saa ylittää.

62) Tähän saakka esitetyt seikat huomioon ottaen komissio päättelee, että 35 prosenttia ylittävän tuki-intensiteetin hyväksyminen merkitsisi kilpailun vääristymistä tavalla, jota ei voida hyväksyä. Siksi kaikkia EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan myönnettyjä investointitukia on arvioitava yhteisjärjestelmään kuuluvia alueellisia investointitukia koskevien vahvistettujen enimmäismäärien perusteella. Tämän aluetukijärjestelmän mukaisesti kyseisenä ajanjaksona sallittu muiden alueellisten tukijärjestelmien kanssa kasautunut tukien enimmäisbruttointensiteetti oli 35 prosenttia.

63) Tämän vuoksi komissio toteaa, että EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomaan GS:n toimintaan liittyvien investointikulujen kattamiseen maksetuista tuista (96,1 miljoonaa Saksan markkaa) voidaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan nojalla hyväksyä yhteismarkkinoille soveltuviksi 35 prosenttia eli 33,7 miljoonaa Saksan markkaa. EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan perusteella 62,4 miljoonaa Saksan markkaa ei sovellu yhteismarkkinoille.

([11]) Komission kirje SG (91) D/17825, 26.10.1991; komission kirje SG (92) D/17613, 8.12.1992 ja 15 päivänä lokakuuta 1992 annettu tukea koskeva tiedonanto E 15/92; komission kirje SG (95) D/1062, 1.11.1995.

([12]) Tiedonanto asiassa C-35/94, EYVL C 18, 17.1.1997, s. 7.

([13]) SEK(95) 1309 lopull., s. 10—11.

([14]) EYVL C 320, 13.12.1988.

([15]) Ks. viimeksi EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

([16]) Ks. viimeksi EYVL C 74, 10.1.1998, s. 9.

5.3 ***Arviointi sosiaalisista toimenpiteistä***

64) Kuten edellä 12 kappaleessa on esitetty, sosiaalisiin toimenpiteisiin käytettiin 61,3 miljoonaa Saksan markkaa.

65) AFG:n 249 pykälän mukaisiin työllisyyttä edistäviin toimenpiteisiin käytettyä 6,9 miljoonan Saksan markan avustusta ei katsota tueksi ([17]).

66) Komissio ei hyväksy Saksan väitettä, että sosiaalisuunnitelmaan käytetyt 28,3 miljoonaa Saksan markkaa kuuluivat yleisiin toimenpiteisiin, sillä toimenpiteet myönnettiin tietyn yrityksen hyväksi eikä niitä toteutettu julkisista varoista, jotka on tarkoitettu erotuksetta kaikille yrityksille. Siksi sosiaalisten tukien kokonaismäärä on 54,4 miljoonaa Saksan markkaa.

67) Kuten edellä on jo todettu, kaikki sosiaaliset tuet on arvioitava EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti. EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan mukaisesti pidetään valtioiden muodossa tai toisessa myöntämiä avustuksia tai tukia yhteismarkkinoille soveltumattomina ja ne ovat sen vuoksi kiellettyjä. Poikkeustapaukset vahvistetaan kulloinkin voimassa olevissa terästukisäännöissä. Nämä tuet on myönnetty ajanjaksona, jolloin viidennet terästukisäännöt olivat voimassa. Komissio korostaa, että kuudensissa terästukisäännöissä on samansisältöiset määräykset.

68) Jotta sosiaaliset toimenpiteet olisivat voimassa olevien terästukisääntöjen mukaan tukikelpoisia, ne on kohdistettava irtisanottuihin tai ennenaikaiselle eläkkeelle siirtyneisiin työntekijöihin, niiden on liityttävä sellaisen terästeollisuuden laitoksen sulkemiseen osittain tai kokonaan, jolla on ollut säännöllistä tuotantoa tukien ilmoittamispäivään saakka, eivätkä ne saa ylittää jäsenvaltioissa 1 päivänä tammikuuta 1991 tavanomaisesti suoritettujen maksujen määrää.

69) Saksan antamien tietojen mukaan GS:n tuotantokapasiteetti on ajanjaksona 1989—1996 pienentynyt 285 000 tonnista 150 000 tonniin vuodessa. Teräksen vuotuinen tuotantomäärä on laskenut 69 000 tonniin. Vuodesta 1990 vuoden 1996 loppuun yrityksestä on kapasiteetin purkamisen vuoksi poistunut noin 4 300—5 000 työntekijää. Varat on käytetty irtisanomis- ja ennenaikaiselle eläkkeelle siirtymisjärjestelmien, lyhennetyn työajan ja GS:n entisille työntekijöille tarkoitettujen koulutusmahdollisuuksien rahoittamiseen. Siksi kaikki sosiaaliset toimenpiteet oli suunnattu työntekijöille, jotka ovat hiljattain poistuneet yrityksestä.

70) Tällä perusteella komissio on sitä mieltä, että nämä toimenpiteet soveltuvat yhteismarkkinoille.

([17]) Komission 13 päivänä tammikuuta 1995 päivätty kirje SG (95) D/341.

5.4 ***Arviointi toimintatuista***

71) Yritystoiminnasta ajanjaksona 1992—1996 aiheutuneiden kustannusten kattamiseen on maksettu osakaslainoilla rahoitetut 133,8 miljoonaa Saksan markkaa. Tämä määrä on eritelty 13—16 kappaleessa.

72) Kuten edellä on jo esitetty, kaikki nämä tuet on arvioitava EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti. EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan mukaisesti pidetään valtioiden muodossa tai toisessa myöntämiä avustuksia tai tukia yhteismarkkinoille soveltumattomina ja ne ovat sen vuoksi kiellettyjä. Poikkeustapaukset vahvistetaan kulloinkin voimassa olevissa terästukisäännöissä, joissa tällaisia toimintatukia ei sallita. Edellä 35—41 kappaleessa viitattiin lisäksi tällaisten toimintatukien monikäyttöisyyteen ottaen erityisesti huomioon tukien minkäänlaisen loogisen ennalta tapahtuvan erottelun puuttuminen. Näin ollen ne ovat EHTY:n perustamissopimuksen ja terästukisääntöjen vastaisia.

73) Komissio toteaa, että osakaslainojen osittaiseen takaisinmaksuun on yksityistämisen jälkeen käytetty 9,6 miljoonaa Saksan markkaa. Yrityksen toimintaan myönnettyjen lainojen kokonaismäärä on näin ollen 124,2 miljoonaa Saksan markkaa.

5.5 ***Arviointi yksityistämisen aikana toteutetuista toimenpiteistä***

5.5.1 *Yhteenveto Saksan esittämistä väitteistä*

74) Saksan ilmoitus, että yksityistämiseen ei liittynyt tukia, perustuu kahteen väitteeseen:

a) Ensiksi tämä ratkaisu oli valtiolliselle osakkaalle/myyjälle edullisempi, vaikka GMH:n tarjoukseen liittyi kustannuksia (negatiivinen kauppahinta), koska GS:n selvitystilasta aiheutuvat kustannukset olisivat olleet korkeammat. Siksi myös yksityinen sijoittaja olisi myynyt GS:n samoin ehdoin.

b) Toiseksi GMH:n tarjous oli ilman ehtoja järjestetyssä avoimessa menettelyssä saaduista paras. GMH oli tässä menettelyssä ainoa myyjän vaatimukset täyttävän yrityssuunnitelman esittänyt tarjoaja. Saksa on toistuvasti viitannut komission toimintaperiaatteeseen, jonka mukaan avoimen ja ilman ehtoja järjestetyn yksityistämismenettelyn tuloksena tapahtunut myynti ei ole tukea.

5.5.2 *GS:n yksityistämiseen liittyviä kustannuksia koskeva väite*

75) Ensimmäisessä väitteessään Saksa esittää, että yksityistäminen olisi ollut selvitystilaa edullisempi vaihtoehto

vaikka myyntihinta olikin negatiivinen. GS:n selvitystilaan asettaminen olisi aiheuttanut 475 miljoonan Saksan markan bruttokustannukset ([18]) ja GS:n pääoman realisointiarvo huomioon ottaen 381 miljoonan Saksan markan nettokustannukset.

76) Yksityistämisestä aiheutuivat lopulta GS:ään liittyvät yhteensä 340 miljoonan Saksan markan kustannukset. Saksa väittää, että yksityistäminen oli siksi yhä kustannuksiltaan edullisempi ratkaisu. Näin ollen hinnanmääritys olisi myös edelleen yksityisen sijoittajan periaatteen mukainen.

77) Kuten Saksan toimittamasta KPMG:n selvitystilaa koskevasta kertomuksesta käy ilmi, GS:n selvitystilasta aiheutuvat kustannukset ovat 475 miljoonaa Saksan markkaa ja koostuvat seuraavista osista:

a) sitoumukset: 418 miljoonaa Saksan markkaa (näistä osakaslainoja 196 miljoonaa Saksan markkaa, taattuja pankkiluottoja 49 miljoonaa Saksan markkaa, muita sitoumuksia 26 miljoonaa Saksan markkaa ja eri kustannuksia varten tehtyjä varauksia 147 miljoonaa Saksan markkaa;

b) selvitystilamenettelystä aiheutuvat kustannukset: 57 miljoonaa Saksan markkaa ennen kaikkea selvitystilamenettelyn aikaisesta toiminnasta ja toiminnan alasajosta johtuvia kustannuksia.

78) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja vastaan komissio (”Hytasa”) ([19]) 14 päivänä syyskuuta 1994 antaman tuomion mukaan vastuunrajoitusta soveltavan osakeyhtiön yksityinen osakas vastaa kuitenkin sen sitoumuksista vain sen pääoman realisointiarvoa vastaavalla määrällä. Selvitystilaa koskevan kertomuksen mukaisesti sen arvo on 94 miljoonaa Saksan markkaa. Tämä määrä on tarkoitettu yrityksen kaikkien sitoumusten täyttämiseen Saksan voimassa olevan maksukyvyttömyyttä koskevan lainsäädännön mukaisessa järjestyksessä. Selvitystilasta aiheutuvat kustannukset rajoittuvat näin ollen 94 miljoonaan Saksan markkaan.

79) Luku 475 miljoonaa Saksan markkaa perustuu siihen, että valtion viranomaiset täyttäisivät kaikki sitoumukset kokonaisuudessaan, mikä edellyttäisi lisävarojen asettamista käytettäväksi. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella tämä laskelma ei ole oikea. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on päättänyt, ettei yksityinen sijoittaja harkitsisi pääoman ohjaamista myytävänä olevaan yritykseen, vaikka kysymyksessä olisi sen kannattavuus pitkällä aikavälillä ja sijoittajan oma maine, koska tällaisessa tapauksessa voittoa ei olisi edes pitkällä aikavälillä ([20]) odotettavissa ja aiheutuvat kustannukset olisivat pääoman myynnistä aiheutuvia tappioita suuremmat.

80) Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi todennut, että selvitystilamenettelyä arvioitaessa on erotettava velvoitteet, joista valtion on otettava vastatakseen osakepääoman omistajana, ja sen velvoitteet valtion viranomaisena. GS:n tapauksessa Saksa on esittänyt selvitystilan kokonaiskustannuksiin kuuluvina osakkaan kustannuksina joukon kustannuksia, jotka kuuluvat itse asiassa valtiolle julkisen viranomaisen ominaisuudessa. Tällaisia kustannuksia ovat:

a) Taattujen pankkiluottojen takaisinmaksu 49 miljoonan Saksan markan arvosta. Nämä takaukset olivat Treuhandanstaltin ja BvS:n antamia. Kumpikin on valtion suoraan omistama liittotasavallan laitos. Ne eivät olleet yksityistämismenettelyn aikaan valtiollisia osakkaita (ensin EREL ja myöhemmin BMGB, jotka myös olivat suoraan valtion valvonnassa olevia liittotasavallan laitoksia ([21])). Mitkään takausvaateet luotoista, joiden takaisinmaksu ei olisi ollut mahdollista selvitystilassa olevasta pääomasta, eivät olisi näin ollen kohdistuneet EREL:iin osakkaana vaan ne olisi osoitettu Treuhandanstaltille/BvS:lle valtion laitosten ominaisuudessa.

b) Vanhojen sitoumusten kattamiseksi tehdyt 15 miljoonan Saksan markan varaukset (katso 83 kappale), sosiaalisuunnitelmasta aiheutuneet 22 miljoonan Saksan markan kustannukset, jotka eivät johtuneet pakollisista velvoitteista, ja 87 miljoonan Saksan markan varaus sijaintipaikan saneerauskustannuksiin (toisin sanoen kaikkien rakennusten purkamiseen, alueen täydelliseen saneeraukseen ja alueen myyntiin ulkopuolisille ostajille, vaikka alueen myyntihinta olisi korkeintaan 9 miljoonaa Saksan markkaa).

GS:n taloudellinen tilanne huomioon ottaen on epätodennäköistä, että yksityinen sijoittaja olisi käyttänyt lisävaroja sosiaalisuunnitelman rahoittamiseen. Yksityinen sijoittaja ei myöskään olisi päätynyt saneeraamaan laitoksen sijaintipaikkaa, kun alueen myyntihinta oli vain 9 miljoonaa Saksan markkaa. Vaikka yrityksellä oli lain nojalla saneerausvelvollisuus, osakas ei selvitystilan yhteydessä olisi ohjannut GS:ään lisävaroja. Tällaisista kustannuksista vastaisi valtio.

81) Saksa esittää, että Saksan lain mukaan osakaslainat katsotaan maksukyvyttömyystilanteessa yrityksen omaksi pääomaksi (niin sanottu ”korvaava oma pääoma”), mistä seuraa, että sitä ei voi periä ulos selvitystilassa olevasta yrityksestä. Tämän vuoksi kyseiset osakaslainat ovat pää-

([18]) Kertomuksessa kuvataan tilanne 30 päivänä kesäkuuta 1996. Koska yksityistäminen tapahtui vasta helmikuussa 1997, mainittujen määrien ja yksityistämiseen liittyvien määrien välillä on vähäinen ero. BMGB on lisäksi tällä välin tullut kertomuksessa mainitun valtiollisen myyjän (EREL) tilalle.

([19]) Kok. 1994, s. I-4103.

([20]) Kuten edellä, 26 kohta.

([21]) Tämän jaottelun syynä on Treuhandin lakkauttamisesta vuonna 1994 tehty päätös, jonka kanssa samanaikaisesti luotiin kolme erillistä Treuhandin tehtävät keskenään jakanutta organisaatiota. Takaukset siirrettiin BvS:lle ja hallinnointi — ja samalla osakkeet — puolestaan EREL:ille, myöhemmin BMGB:lle.

omaa, jonka osakas on antanut yrityksen käytettäväksi ja jota ei voi vaatia selvitystilan yhteydessä takaisin.

Komissio pysyy kannassaan, jonka mukaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti vain edellä mainittu pääoman realisointiarvo, eli 94 miljoonaa Saksan markkaa, on otettava huomioon selvitystilasta aiheutuvana kustannuksena. Mutta vaikka osakaslainat olisi sisällytettävä kokonaan selvitystilasta aiheutuviin kustannuksiin, nämä olisivat vain 292 miljoonaa Saksan markkaa (pääoma 94 miljoonaa Saksan markkaa ja osakkaiden osuudet 198 miljoonaa Saksan markkaa) ([22]).

82) Yksityistämisestä aiheutuneiden 340 miljoonan Saksan markan kustannuksiin verrattuna olisi GS:n asettaminen selvitystilaan ollut yksityistämistä edullisempi vaihtoehto. Näin ollen yksityinen sijoittaja olisi asettanut yrityksen selvitystilaan.

83) Komissio pitää 15 miljoonan Saksan markan ympäristökustannusten osalta lisäperusteena sitä, ettei Saksa esittänyt minkäänlaisia vertailulukuja perustellessaan selvitystilaan asettamisen kustannuksia yksityistämiskustannuksiin nähden. Saksa on ilmoittanut, että nämä kustannukset tulisivat selvitystilan yhteydessä osakkaan maksettaviksi. Yksityistämistapauksessa vanhoista sitoumuksista johtuvat kustannukset katettiin Sachsenin vapaavaltion poikkeusjärjestelmällä. Saksan ilmoittamiin yksityistämiskustannuksiin ei tosin sisälly varausta aikaisemmin voimassa olleiden ympäristövastuiden kattamiseen. Tasapuolisen vertailun aikaansaamiseksi olisi ainakin 15 miljoonan Saksan markan saneerauskustannukset joko jätettävä huomiotta selvitystilan kustannuksia laskettaessa tai lisättävä yksityistämiskustannusten määrään. Käytettäväksi annettujen 15 miljoonan Saksan markan sisällyttäminen yksityistämiskustannuksiin nostaisi ne 355 miljoonaan Saksan markkaan.

5.5.3 *Yksityistämismenettelyä koskeva väite*

84) Toisen väitteen osalta Saksa on ilmoittanut komissiolle, että valtiollinen osakas on antanut 12 päivänä kesäkuuta 1996 kahdelle investointipankille (M.M. Warburg & Co ja Freyberg Hambros) toimeksi etsiä ostajaehdokasta. Kumpikin pankki julkaisi syyskuussa 1996 muistion, joka sisälsi GS:ää ja tämän tytäryhtiötä WWB:tä koskevia tietoja ja jonka perusteella tarjoukset piti tehdä. Yhteensä 23 mahdollisesti kiinnostunutta sijoittajaa pyysi lisätietoja. Näistä valittiin kolme (GMH, Industrial Technology ja JPS), joilla katsottiin olevan tarvittava tekninen ja taloudellinen tausta. Näiden ehdokkaiden kanssa aloitettiin kahdenväliset neuvottelut.

85) Saksa on esittänyt lyhyen yhteenvedon tilanteesta kolmen osapuolen kanssa käydyissä neuvotteluissa ("Angebotssynopse für GSW vor Endverhandlungen mit GMH"), jota käytettiin perustana 1 päivänä tammikuuta 1997 tapahtunutta kauppaa koskevan päätöksen tekemiselle.

86) Saksan antamien tietojen mukaan kauppa ratkesi GMH:n hyväksi ennen kaikkea siksi, että se oli ainoa vaaditunlaisen yrityssuunnitelman esittänyt yritys. Sen tarjous oli lisäksi sekä taloudellisesti että sisällöllisesti paras. Saksa on toimittanut GMH:n yrityssuunnitelman ("Unternehmenskonzept Gröditzer Stahlwerke GmbH").

87) Komissio toistaa sille esitetyn käsityksen, ettei menettely ollut vailla ehtoja. Investointipankkien muistioissa ei pyydetty sitovaa tarjousta. Asiasta mahdollisesti kiinnostuneita kehotettiin esittämään yrityssuunnitelma, jossa hakijoiden oli annettava yksityiskohtaisia sitoumuksia työpaikkojen luomiseksi/säilyttämiseksi, tulevien investointien tekemiseksi ja rahoituksen järjestämiseksi. Sen jälkeen valitut osapuolet kutsuttaisiin kahdenvälisiin neuvotteluihin ja otetuilla sitoumuksilla olisi ratkaiseva vaikutus kauppahintaan. Muistioissa viitataan nimenomaisesti valtiontukien myöntämismahdollisuuteen. Konkreettista tarjousta ei pyydetty, ja tarjousten arviointia varten ei ollut annettu rajoituksia eikä enimmäisrajoja.

88) Komissio katsoo lisäksi, ettei menettely ollut avoin. Se perustui asiakirjoihin, joissa ei ollut avointa pyyntöä tehdä tarkkojen ehtojen mukaisia tarjouksia, vaan pelkästään kutsu aloittaa yksittäiset neuvottelut sellaisten sitoumusten perusteella, jotka sekä myyjän että hakijan oli hyväksyttävä ja joista oli tarkoitus epäselvästi määritetyin perustein tehdä lopulliset päätökset neuvotteluprosessin aikana.

Lopullisesti hyväksytyt velvoitteet vaikuttivat neuvoteltuun kauppahintaan. Kauppaneuvotteluissa ilmenneet käsityserot johtuivat näin ollen väistämättä valituista menettelytavoista. Komission käsityksen mukaan ei GMH:n esittämä tarjous (yrityssuunnitelma) sisältänyt sitovaa tarjousta.

89) Näissä olosuhteissa, kun tarjousten väliset erot johtuivat valitusta menettelystä, GMH sai kolmesta ehdokkaasta ainoana hakijana viimeisen mahdollisuuden osallistua päätösneuvotteluihin ja mukauttaa lopullisen kantansa myyjän vaatimuksiin.

90) Tähän mennessä esitettyjen tietojen perusteella komissio katsoo, ettei yksityistäminen tapahtunut avoimen ja ilman ehtoja toteutetun menettelyn perusteella. Saksan väitettä, jonka mukaan kilpailu toteutettiin avoimena ja ilman ennakkoehtoja, ei voida hyväksyä.

([22]) Niiden arvon tarkka mittaaminen edellyttäisi yrityksen ja sen tulevaisuudennäkymien perusteellista analysointia.

5.5.4 *Huomioon otettava GS:lle myönnetyn tuen määrä*

91) Vakiintunutta käytäntöään noudattaen komissio toteaa, että koska myynti tapahtui ehdoilla, joita yksityinen sijoittaja ei voisi hyväksyä, negatiivinen kauppahinta on kokonaisuudessaan tukea.

92) Negatiivinen kauppahinta koostuu kuitenkin suurimmaksi osaksi veloista vapauttamisesta, lainojen/luottojen kuolettamisesta ja/tai niiden osittaisesta vastuulle ottamisesta sekä luopumisesta avustusten takaisinmaksusta. Näiden toimenpiteiden suuruus on jo määritetty ([23]). Yksityistämiseen liittyviä tukia laskettaessa on otettava huomioon 17 ja 18 kappaleessa mainitut lisärahoitustoimenpiteet. Yksityistämissopimuksessa määrätyt myyjän (BMBG) GS:ään kohdistuvat velvoitteet ovat yhteensä seuraavat:

a) 37,5 miljoonaa Saksan markkaa avustuksina investointeihin ja toiminnallisiin tarkoituksiin,

b) 16,3 miljoonaa Saksan markkaa lainoina, jotka on maksettava myöhemmin yhteisjärjestelmään kuuluvien aluetukien saannin yhteydessä takaisin. Tähän mennessä on kuitenkin maksettu vasta 13 miljoonaa Saksan markkaa.

93) Kaikki nämä toimenpiteet taattiin yksityistämissopimuksessa, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Kokonaismäärä on 53,8 miljoonaa Saksan markkaa. Siitä on tukina maksettu 50,5 miljoonaa Saksan markkaa. Loput 3,3 miljoonan Saksan markan tuet on vahvistettu yksityistämissopimuksessa lainajäämäksi, mutta niitä ei ole vielä maksettu.

94) Kulloistenkin määrien jaottelusta Saksa on ilmoittanut, että vuosina 1997 ja 1998 GS:ään on investoitu yhteensä 33 miljoonaa Saksan markkaa. Tästä 1 miljoona Saksan markkaa kohdistui teräksen tuotantoalaan, 32 miljoonaa Saksan markkaa EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin laitoksiin ja loput 17 miljoonaa Saksan markkaa osoitettiin toiminnallisiin tarkoituksiin.

5.5.5 *Arviointi GS:lle myönnetyistä tuista*

95) Edellä 43—63 kappaleessa esitetyin perustein voidaan päätellä, että teräksen tuotantoalaan investoidut 1 miljoona Saksan markkaa ja 17 miljoonan Saksan markan toimintatuet on arvioitava terästukisääntöjen mukaisesti. Muihin kuin EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin (tuotanto)laitoksiin kohdistetut investointituet, joita esimerkiksi yhteisjärjestelmään kuuluvat aluetuet ovat, on arvioitava aluetukiin sovellettavien enimmäismäärien perusteella.

96) Kuudensien terästukisääntöjen mukaisesti EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalle terästeollisuudelle on kiellettyä myöntää yleisiä investointitukia tai toimintatukia. Tähän liittyvä 18 miljoonan Saksan markan määrä (1 miljoona Saksan markkaa + 17 miljoonaa Saksan markkaa) on näin ollen EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan ja kuudensien terästukisääntöjen vastainen.

97) Koska Saksa ei ole antanut tietoja yksityistämissopimuksen mukaisesti vielä maksamatta olevan 3,3 miljoonan Saksan markan jaottelusta, ei voida päätellä, että tämä tuki käytettäisiin muulla kuin EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla toteutettavien investointien kattamiseen. Siksi nämä tuet ovat EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan ja kuudensien terästukisääntöjen mukaisesti hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomia.

98) Komissio voi arvioida muihin kuin EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin (tuotanto)laitoksiin kohdistetut investointituet asiaa koskevien EY:n perustamissopimuksen sääntöjen perusteella. Voimassa olevien aluetukijärjestelmien mukaisesti muiden aluetukijärjestelmien kanssa kasaantuneiden tukien sallittu enimmäisbruttointensiteetti on kuitenkin 35 prosenttia. Koska huomioon otettavat investoinnit ovat yhteensä 32 miljoonaa Saksan markkaa, 11,2 miljoonan Saksan markan määrä voidaan hyväksyä yhteismarkkinoille soveltuvaksi. Loput 20,8 miljoonaa Saksan markkaa ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia tukia.

5.5.6 *WWB:lle myönnetyt tuet*

99) WWB:lle yksityistämisen yhteydessä myönnetyt lisätuet olivat 4,5 miljoonaa Saksan markkaa tulevien aluetukien ennakkomaksuina. Komissio vahvistaa 23 ja 24 kappaleeseen viitaten, että WWB:lle myönnetyt tuet pysyivät kulloistenkin Treuhand-järjestelmien rajoissa. Näin ollen tuet soveltuvat yhteismarkkinoille.

5.6 ***Käyttöomaisuuden siirto***

100) Jotta jäsenvaltio voisi täyttää asianmukaisesti komission päätöksen, jossa määrätään tukien takaisinmaksusta, sen on toimittava yksityisen velkojan tavoin (ja vähintään yhtä huolellisesti kuin jäsenvaltio itse toimisi periessään esimerkiksi vero- tai sosiaalivakuutusmaksuvelkoja). Valtion sisäistä oikeutta on sovellettava samalla tavoin kuin muun puhtaasti valtion sisäisen oikeuden perusteella suoritetun perinnän yhteydessä ja niin, ettei perintä käy mahdottomaksi tai vaikeudu huomattavasti. Tämä merkitsee sitä, että jäsenvaltion on periaatteessa pyrittävä

([23]) GS:n yksityistämiskustannuksista (340 miljoonaa Saksan markkaa) yhteensä 286 miljoonaa Saksan markkaa johtui ennen yksityistämistä tehdyistä sopimuksista: luopuminen osakaslainojen takaisinmaksusta 198 miljoonaa Saksan markkaa, taattujen lainojen kuolettaminen ja jatkaminen 53 miljoonaa Saksan markkaa, avustukset sosiaalisiin toimenpiteisiin 28 miljoonaa Saksan markkaa, avustusten takaisinmaksusta luopuminen AFG:n 249 pykälän h kohdan mukaisesti 7 miljoonaa Saksan markkaa ja muut positiot saldon täyteen määrään saakka. Tästä määrästä ja uusista tuista (38 miljoonaa Saksan markkaa ja 16 miljoonaa Saksan markkaa) kertyy kaikkiaan 340 miljoonaa Saksan markkaa.

perimään velat heti ja käytettävä siinä yhteydessä kaikkia mahdollisia keinoja niin, että ulosottotoimenpiteet toteutetaan kaikkea käyttöomaisuuteen kuuluvaa tavaraa koskevina aina kun se on mahdollista, ja jos yritys ei pysty lopulta maksamaan velkaa takaisin, se on asetettava selvitystilaan.

101) On mahdollista tai jopa todennäköistä, että yrityksen koko jäljellä oleva käyttöomaisuus myytäisiin maksukyvyttömyysmenettelyä seuraavan selvitystilamenettelyn aikana. Tätä ei ole sinänsä pidettävä erityisen ongelmallisena, koska myynti tapahtuu pesänhoitajan valvonnassa, jonka on pyrittävä velkojan edun mukaisesti parhaaseen mahdolliseen tulokseen, ja käyttöomaisuuden myynnistä saatava tuotto käytetään velkojan vaatimusten täyttämiseen. Vaikka käyttöomaisuuden myynnistä saatava tuotto ei ehkä ole yrityksen kaikkien velkojen maksuun riittävä eikä takaa täydellistä takaisinmaksua, selvitystilamenettely ei kuitenkaan ole kilpailun edellytysten kannalta merkityksetön. Kilpaileville yrityksille, joita säännönvastaiset valtiontuet ovat voineet vahingoittaa, on annettava tilaisuus täyttää selvitystilaan joutuneen yrityksen jättämä aukko markkinoilla ja lopulta myös hankkia itselleen myytävänä oleva käyttöomaisuus sekä käyttää sitä tehokkaammin.

102) Tarkasteltavana olevassa tapauksessa komissio sai menettelyn aloittamisen jälkeen ja vähän ennen lopullisen päätöksen tekemistä tietää, että GS:n käyttöomaisuus oli siirretty yrityksen nykyistä arvoa vastaavaan markkinahintaa alempaan hintaan tai ilman avointa myyntimenettelyä toisille, BvS:n valvonnassa oleville yrityksille. Tällaisen menettelyn tarkoituksena tai seurauksena voisi olla yritys vetää kyseinen omaisuus pois komission päätöksen vaikutuspiiristä ja jatkaa kannattamatonta taloudellista toimintaa. Tämä olisi vastoin jäsenvaltioiden sitoumusta huolehtia komission päätöksestä seuraavien velvoitteiden täyttämisestä.

103) Kuten kaikessa perinnässä on tavanomaisena velkojana toimivan jäsenvaltion käytettävä kaikkia kansallisen lainsäädännön mukaisia keinoja — esimerkiksi velallisen epärehellisyyttä tai epäilyksiä ennen toimeenpanoa tehdyistä sopimuksista koskevia säännöksiä — jotta perintää ei voida vastustaa eikä mitätöidä.

104) Estääkseen päätöksensä kiertämisen ja varmistaakseen, ettei minkäänlaista kilpailun vääristämistä tapahdu, komissiolla on lisäksi tarvittaessa velvollisuus vaatia, ettei perintätoimia rajoiteta koskemaan alkuperäistä tuensaajaa, vaan se on ulotettava myös yritykseen, joka jatkaa alkuperäisen yrityksen toimintaa sille siirrettyjen tuotantovälineiden avulla, jos tietyt kumpaakin yritystä koskevat siirtämiseen liittyvät seikat antavat aiheen päätellä yritystoiminnan jatkuvan. Näihin seikkoihin, jotka komissio tutkii, kuuluvat esimerkiksi siirron kohde (omaisuusarvot ja velvoitteet, työvoiman siirtyminen, yhdistetyt omaisuusarvot), kauppahinta, alkuperäisen yrityksen ja ostajan osakkaan ja/tai omistajan henkilöllisyys, ajankohta, jona siirto on tapahtunut (tutkimusten tai virallisen tutkintamenettelyn aloittamisen taikka lopullisen päätöksen tekemisen jälkeen), ja siirron taloudellisuus.

105) Vaikka Saksa on epävirallisesti kieltänyt mainittujen sopimusten toteuttamisen, komissio katsoo välttämättömäksi vahvistaa tässä päätöksessä, että tuensaajan käsite ei tarkoita vain GS:ää, vaan myös kaikkia muita yrityksiä, joille omaisuusarvoja on voitu siirtää tämän päätöksen vaikutusten kiertämiseksi.

6 **Päätelmät**

106) AFG:n 249 pykälän mukaiset enintään 6,9 miljoonan Saksan markan toimenpiteet työllisyyttä edistävistä toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi eivät ole tukea. Sosiaalisuunnitelman ja lisätoimenpiteiden rahoittamiseen myönnetyt 54,4 miljoonan Saksan markan avustukset ovat EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan ja sovellettavien terästukisääntöjen mukaisia.

107) Komissio päättelee, että GS:lle ajanjaksona 1992—1999 myönnetyt erinimiset 44,9 miljoonan Saksan markan investointituet soveltuvat yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan 2 kohdan nojalla.

108) Komissio päättelee lisäksi, että Saksa on toteuttanut sääntöjenvastaisesti joukon GS:ään liittyviä toimenpiteitä sekä ennen tämän yksityistämistä että yksityistämisen jälkeen. Tämä koskee kaikkiaan 242,4 miljoonan Saksan markan tukia. Määrä jakautuu seuraaviin osiin:

a) 155,5 miljoonaa Saksan markkaa, joka on arvioitava EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti ja koostuu seuraavasti:

I 13,3 miljoonaa Saksan markkaa investointitukia teräksen tuotantoalalle ajanjaksona 1992—1996,

II 1,0 miljoonaa Saksan markkaa investointitukia teräksen tuotantoalalle ajanjaksona 1997—1998,

III 124,2 miljoonaa Saksan markkaa toimintatukia ajanjaksona 1992—1996,

IV 17,2 miljoonaa Saksan markkaa toimintatukia vuosina 1997 ja 1998.

Nämä tuet ovat EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan ja sovellettavien terästukisääntöjen vastaisia. Saksan on perittävä nämä tuet takaisin.

b) 83,2 miljoonaa Saksan markkaa (62,4 miljoonaa Saksan markkaa ennen yksityistämistä ja 20,8 miljoonaa Saksan markkaa yksityistämisen aikana), jotka koostuvat aluetukiin sovellettavan 35 prosentin enimmäisintensiteetin ylittävistä investointituista, on arvioitava EY:n perustamissopimuksen mukaisesti. Tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan ja 88 artiklan 2 kohdan nojalla. Saksan on perittävä nämä tuet takaisin.

c) 3,3 miljoonaa Saksan markkaa, jonka Saksa aikoo myöntää GS:lle ja joka on arvioitava EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti. Se on EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan ja kuudensien terästukisääntöjen vastainen. Sitä ei saa myöntää,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Saksan Gröditzer Stahlwerke GmbH:lle (GS) maksama 6,9 miljoonan Saksan markan määrä työllisyyden edistämistä koskevan lain (Arbeitsförderungsgesetz) 249 pykälän mukaisista toimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi ei ole EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdassa tarkoitettua tukea.

2 artikla

Seuraavat toimenpiteet, jotka Saksa on toteuttanut GS:n hyväksi yrityksen ylimääräisen työvoiman hyväksi laaditun sosiaalisuunnitelman ja lisätoimenpiteiden rahoittamiseksi, soveltuvat hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille:

a) GS:n kulloisenkin valtiollisen osakkaan (Treuhandanstalt/EREL/BMGB) antamina lainoina myönnetty 26,1 miljoonan Saksan markan rahoitus;

b) BMGB:n maksama 28,3 miljoonan Saksan markan avustus.

3 artikla

EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan a kohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvia valtiontukia ovat investointituet, jotka on myönnetty GS:lle enintään 44,9 miljoonan Saksan markan suuruisina ja koostuvat seuraavista eristä:

a) 8,4 miljoonaa Saksan markkaa osana vuoden 1994 "Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur" -ohjelmaa;

b) 3,6 miljoonaa Saksan markkaa verohelpotuksina myönnettyjä investointien tukemista koskevan lain (Investitionszulagengesetz) mukaisia investointitukia ajanjaksona 1992—1995;

c) 32,9 miljoonaa Saksan markkaa, joka koostuu Treuhandanstalt-laitoksen ja Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben -laitoksen (BvS) sataprosenttisesti takaamista pankkiluotoista, GS:n kulloistenkin osakkaiden ajanjaksona 1992—1996 myöntämistä osakaslainoista ja "Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur" -ohjelmaan kuuluvista ajanjaksona 1997—1999 maksetuista aluetuista.

4 artikla

Investointituet, jotka on myönnetty GS:lle yhteensä enintään 83,2 miljoonan Saksan markan suuruisina ja jotka koostuvat Treuhandanstaltin/BvS:n sataprosenttisesti takaamista pankkiluotoista, GS:n kulloisenkin valtiollisen osakkaan (Treuhandanstalt/EREL/BMGB) ajanjaksona 1992—1996 myöntämistä osakaslainoista ja yksityistämissopimukseen kuuluvista avustuksista sekä "Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur" -ohjelmaan kuuluvista vuosina 1997—1999 maksetuista aluetuista, eivät sovellu yhteismarkkinoille.

5 artikla

Saksan GS:n hyväksi toteuttamat yhteensä enintään 155,5 miljoonan Saksan markan suuruiset toimenpiteet, jotka koostuvat enintään 14,3 miljoonan Saksan markan investointituista ja enintään 141,2 miljoonan Saksan markan toimintatuista (joista 17,0 miljoonaa Saksan markkaa oli yksityistämissopimukseen kuuluvaa avustusta ja 124,2 miljoonaa Saksan markkaa rahoitusta Treuhandanstaltin/BvS:n sataprosenttisesti takaamilla lainoilla ja GS:n kulloisenkin valtiollisen osakkaan (Treuhandanstalt/EREL/BMGB) myöntämillä osakaslainoilla), ovat hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomia valtiontukia.

6 artikla

Tuet, jotka Saksa aikoo myöntää GS:lle Gröditzer Stahlwerke GmbH:n osakkeiden myynnistä Georgsmarienhütte GmbH:lle 27 päivänä helmikuuta 1997 tehdyn sopimuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti yhteensä 3,3 miljoonan Saksan markan määräisinä lainoina, jotka ovat ennakkomaksua myöhemmin saatavista aluetuista, eivät sovellu hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille.

7 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen ja tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksettujen tukien perimiseksi takaisin.

2. Tuet on maksettava takaisin kansallisen lainsäädännön mukaisten menettelyjen mukaisesti, ellei tämä ole kansallisen

lainsäädännön nojalla mahdotonta tai kohtuuttoman vaikeaa. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä päivästä, jona tuki asetettiin tuensaajan/tuensaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti, ja korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3. Tässä artiklassa tuensaajalla ei tarkoiteta vain GS:ää, vaan lopulta myös kaikkia muita yrityksiä, joille omaisuusarvoja on siirretty niin, että siirrosta aiheutuu 1 kohdan vaikutuksen mitätöityminen.

8 artikla

Walzwerk Burg GmbH on voimassa olevan tukijärjestelmän edunsaaja. Siksi sen osalta ei säädetä muista toimenpiteistä.

9 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

10 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 8 päivänä heinäkuuta 1999.

Komission puolesta

Monika WULF-MATHIES

Komission jäsen